

**ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՒ ՅՈԹՆԱՄՅԱ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒՐՋ**

(Կարդացված 1962 թվականի Ազգային-եկեղեցական ժողովի Դ նիստում,
Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամ դոցենտ Ա. Տիրացյանի կողմից)

Ազգային-եկեղեցական ժողովի օրակարգի հարցերից մեկն է Մայր Աթոռի տնտեսա-ֆինանսական յոթնամյա գործունեության հաշվետվությունը:

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ արտոնությամբ և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի որոշումով, այդ օրակարգի մասին Ազգային-եկեղեցական պատկառելի այս ժողովի առաջ զեկուցելու պարտականությունը ինձ է վիճակված:

Վեհափառ Հայրապետի զահակալության առաջին իսկ օրից, նորին Ս. Օծուխյան անմիջական հսկողության տակ և թելադրություններով վերականգնական զարգացման, ինչպես Մայր Աթոռի, նույնպես և ներքին թեմերի տնտեսա-ֆինանսական բաժինները:

Մայր Աթոռի և ներքին թեմերի տնտեսա-ֆինանսական գործերի ճշգրիտ և պլանաչափ կազմակերպումը տվեց իր լավ արդյունքները:

Վեհափառ Հայրապետի օրով զգալի չափով աճեցին Մայր Աթոռի և ներքին թեմերի եկեղեցական եկամուտները: Բավական է հիշել մի քանի թվեր միայն: Այսպես, 1954 թվականին Մայր Աթոռի բրուտո եկամուտները կազմում են՝

	Ռուբլի
Նոր դրամանիշերի վերածած	113,600
1955 թվականին	125,000
մինչդեռ 1956 թվականին	180,900
իսկ 1958 թվականին	313,000
որովհետև տարիների միջինը կազմել է տարեկան	220,000

Ազգային-եկեղեցական ժողովին ներկայացվող Մայր Աթոռի սույն յոթնամյա հաշվետվությունը ընդգրկում է 1956—1962 ժամանակաշրջանը:

Վեհափառ Հայրապետի հրամանով, 1955 թվականից սահմանված կարգի համաձայն, յուրաքանչյուր տարվա սկզբին կազմվում է նախահաշիվ ինչպես եկամուտների, նույնպես և ծախսերի գծով, որը հանդիսանում է ուղեցույց և որով ղեկավարվում է Մայր Աթոռի ֆինանսական բաժինը տարվա ընթացքում: Երաքանչյուր տարվա վերջին կազմվում է փաստորեն իրացված եկամուտների և փաստացի կատարված ծախսերի հաշվետվությունը: Ներկա հաշվետվությունը հանգիստնում է այդ տարեկան հաշվետվությունների ամփոփումը: 1962 թվականի համար ընդունվել են նախահաշվի տվյալները որպես սպասվող կատարողական:

Ազգային-եկեղեցական ժողովից ներկայացվող Մայր Աթոռի սույն յոթնամյա հաշվետվությունը բաժանվում է երկու մասի՝ 1. եկամուտներ և 2. ծախսեր:

1. Եկամուտներ.— Մայր Աթոռը հաշվետու ժամանակաշրջանում ունեցել է՝

	Ռուբլի
Եկամուտներ ընդամենը	3,903,800
այդ թվում՝	
ա. Սովորական (ընթացիկ) եկամուտներ	1,531,400
բ. Արտակարգ (բացառիկ) եկամուտներ	62,300
գ. Արտասահմանից եկամուտներ 2,310,100	

Սովորական եկամուտները կազմված են.
1. Մոմավաճառութիւնից և եկեղեցական
նիսակատարութիւններից ստացված գու-

րարներից:
2. Գանձանակներից և կամավոր նվերնե-

րից:
3. Լույս ընծայվող գրականութիւն վաճառ-

քից:
Սովորական եկամուտները յոթնամյա ժա-

մանակաշրջանում կազմել են՝

Մայր Տաճարից և Հայաստան- յան թեմերից	1,180,800
Սովետական Միութիւն մյուս թեմերից	228,000

Գրականութիւն վաճառքից և այլ մուտքերից	122,600
--	---------

Արտասահմանյան թեմերի եկամուտները՝ 2,310,100 ուրբի, կազմված են հիմնականում	
--	--

արտասահմանից ստացված ապրանքների ի-

րացումից, որոշ քանակութիւնք ստացված

շինանյութերի (թիթեղ, ներկեր, սալիկներ և

այլն) և չորհուր ձեւարանի համար ստացված

զգեստների և գրենական պիտույքների ար-

ժեքից:
2. Ծախսեր.— Մայր Աթոռը հաշվետու յոթ-

նամյա ժամանակաշրջանում ունեցել է՝

Մխսներ, ընգամներ	3,663,800
----------------------------	-----------

որը բաժանվում է երկու հիմնա- կան մասերի՝	
---	--

1. Ընթացիկ (սովորական) ծախսեր	2,446,000
--	-----------

2. Շինարարական-վերանո- րողման ծախսեր	1,217,800
---	-----------

Ընթացիկ ծախսերը բաժան- վում են լորս գլուխների.	
---	--

1. Մայր Աթոռի ծախսեր	1,760,600
--------------------------------	-----------

2. Հոգևոր ձեւարանի ծախսեր	406,200
-------------------------------------	---------

3. Հրատարակութիւնների հա- մար կատարված ծախսեր	231,600
--	---------

4. Այլ ծախսեր (օժանդակ տնտեսութիւն պահպանման, զա- նազան կորուստների, նախորդ տարիների հաշվին վճարված և այլն)	47,600
---	--------

Մայր Աթոռի ծախսեր.— Հաշվետու յոթ- նամյա ժամանակաշրջանում Մայր Աթոռի ծախսերը եղել են.	
--	--

ա. Աշխատավարձ	726,200
-------------------------	---------

(Մայր Աթոռում աշխատում են (չհաշված

Հոգևոր ձեւարանը և չէշմիածին աւսագրի
խմբագրութիւնը) միաբաններ՝ 12 հոգի,

գրասենյակային պաշտոնյաներ՝ 10 հոգի,
բանվորներ, պահակներ, ծառայողներ՝ 30 հո-

գի, ավտովարորդներ 10 հոգի, արհեստանոց-

ների աշխատողներ (գերձակներ, դարբիններ,
ատաղձագործներ, արծաթագործ), Մայր Տա-
ճարի երգեցիկ խումբ՝ 32 հոգի):

Ռուբլի

բ. Փոխադրութիւն (բենդին, յուզ, ավտոմասեր, նորոգութիւն- ներ և փոխադրումներ)	70,700
--	--------

գ. Վառելիք, լուսավորութիւն, ջուր, ապահովագրութիւն և այլն	78,400
---	--------

դ. Վարչական-գիվանական, փոստ-հեռագրական ծախսեր, նպաստներ, օժանդակութիւններ	153,000
---	---------

ե. Ընթացիկ նորոգութիւններ և բարեկարգման աշխատանքներ	38,600
--	--------

զ. Արտասահմանյան հյուրերի ընդունելութիւն, հուշանվերներ, շքանշաններ և այլ բացառիկ ծախ- սեր	383,700
--	---------

է. Միաբանութիւն սնունդ և հանգերձանք (15—20 հոգի)	72,200
---	--------

բ. Մայր Տաճարի ներքին ծախ- սեր (խունկ, ձեթ, մոմ, ավել, օ- ճառ և այլն)	7,200
---	-------

թ. Ընդունելութիւններ և հյու- րասիրութիւններ Մայր Աթոռում	21,700
---	--------

ժ. Գուլքի ձեռք բերում (հիմնա- կանում նոր վեհարանի համար գորգեր, ջահեր և այլն)	197,000
---	---------

ժա. Այլ ծախսեր	11,900
--------------------------	--------

Ընդամենը՝ 1 780,800

Հոգևոր ձեւարանի ծախսեր.

Ռուբլի

ա. Աշխատավարձ դասախոսա- կան կազմի (12 աշխարհական ու- սուցիչներ)	96,700
---	--------

բ. Աշխատավարձ ծառայողների Ապահովագրութիւն տոկոսներ	39,800
---	--------

գ. Սնունդ 30 հոգու	5,700
------------------------------	-------

դ. Հանգերձանք 30 հոգու	121,600
----------------------------------	---------

ե. Մշակութային-կենցաղային ծախսեր	66,100
---	--------

զ. Գրենական պիտույքներ, գրքեր	17,100
---	--------

է. Վառելիք, վաքք և այլն	8,200
-----------------------------------	-------

բ. Այլ մանր ծախսեր (առօրյա)	6,300
---------------------------------------	-------

թ. Ընթացիկ նորոգութիւններ	17,900
-------------------------------------	--------

ժ. Նոր գուլքի ձեռքբերում	6,000
------------------------------------	-------

ժա. Գրադարան	16,500
------------------------	--------

Ընդամենը՝ 406,200

Հրատարակչություն

Ռուբլի

ա. չէշմիածին աւսագիր	151,400
--------------------------------	---------

բ. Որացույց	21,700
-----------------------	--------

գ. Այլ հրատարակութիւններ	58,500
------------------------------------	--------

Ընդամենը՝ 231,600

Շինարարական աշխատանքներ.

Մինչև 1956 թվականը, բացառությամբ Մայր Տաճարի 1955 թվականի պետության կողմից կատարված վերանորոգումից, Մայր Աթոռում հիմնական վերանորոգման աշխատանքներ չեն կատարվել:

Վեհափառ Վաղգեն Ա Կաթողիկոսի շահակալությունից հետո, նրա ձեռնարկումների շնորհիվ, արտասահմանից ստացվեցին միջոցներ, որոնցով հնարավոր եղավ մեծ ծավալով շինարարական վերանորոգման աշխատանքներ կատարել, Հաշվետու յոթնամյա ժամանակաշրջանում շինարարական վերանորոգման աշխատանքների վրա կատարված ծախսերը կազմել են 1,217,800 ուրլի:

այդ թվում ըստ տարիների՝

	Ուրլի
1956 թվին	5,500
1957 թվին	128,900
1958 թվին	133,800
1959 թվին	193,100
1960 թվին	247,700
1961 թվին	222,900
1962 թվին	285,900

Ընդամենը՝ 1,217,800

Ըստ վերոհիշյալ տվյալների, 7 տարում Մայր Աթոռի ընդհանուր եկամուտները կազմել են 3,903,800 ուրլի, իսկ ընդհանուր ծախսերը՝ 3,663,800 ուրլի, որով առ 1-ը հունվարի 1963 թվականի Մայր Աթոռը ունենալու է չօգտագործված միջոցներ՝ 240,000 ուրլի, որից կանխիկ դրամ դրամարկդում՝ 100,000 ուրլի և ապրանքներ ու շինանյութեր պահեստներում՝ 140,000 ուրլի:

Մրանք են, սեղմ գծերով, Մայր Աթոռի յոթնամյա ֆինանսական գործունեության տվյալները:

Մայր Աթոռի ֆինանսական գործունեության արդյունավետությունը արդյունքն է առաջին հերթին Վեհափառ Հայրապետի գա-

րակալությունից հետո նորին Ս. Օծուխյան կողմից մտցված կարգ ու կանոնի և հաստատված հետողական հսկողության և ծախսերի նկատմամբ խնայողության ուժի մի: Այսպիսով Մայր Աթոռի յուրաքանչյուր կուպերի ճշտորեն ծառայում է իր սուրբ նպատակին:

Տնտեսա-ֆինանսական գործերի բարվոք ընթացքը արդյունքն է նաև Մայր Աթոռի տնտեսական և հաշվապահության բաժինների վարիչների բարեխիղճ ու ազնիվ աշխատանքի, ինչպես նաև Վերստուգիչ հանձնաժողովի աշխույժ հսկողության:

Վերստուգիչ հանձնաժողովը, որի կազմի մեջ են հոգեշնորհ Տ. Մաշտոց վարդապետ Թաշիրյանը, պր. Եփրեմ Ալեքսանյանը և պր. Գրիգոր Բեքմեզյանը, մշտական հսկողություն է սահմանել Մայր Աթոռի ֆինանսական գործերի վրա, պարբերաբար ստուգելով Մայր Աթոռի հաշիվները, անելով կարևոր դիտողություններ և թելադրանքներ՝ թույլ տրված սխալների և խախտումների ուղղման և վերացման համար:

Արձանագրման արժանի է, որ Վերստուգիչ հանձնաժողովի երկարատև և անմիջական ջանքերի շնորհիվ ցուցակագրվեց Մայր Աթոռի ամբողջ գույքը:

Գերագույն Հոգևոր և Նորհուրդը պարտք է համարում շնորհակալություն հայտնել Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամներին՝ նրանց կողմից կատարված օգտակար աշխատանքների համար:

Հույս ունենք, որ Ազգային-եկեղեցական ժողովը մի պահ կանդաղառնա Մայր Աթոռի տնտեսա-ֆինանսական գործունեության և իր խոսքը կասի անցնող յոթ տարիների ընթացքում, այդ տեսակետից ձեռք բերված արդյունքների մասին, և նոր ու գործնական առաջարկներով և շինարար ժրագրով նոր ճանապարհ բաց կանի դեպի ապագա առավել բարգավաճում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

